

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

יב.

עין משפט
נר מצוה

(א) ויבנות נטו. גיטין נטו.
(ב) כ"ב סה. ק"ג. (ד) קדושין
(ה) א. (ז"ל אה"ל) (ז) גיטין
כא. עת. ב"מ ט.
(ח) קדושין סה. ב"ב סה.
(ט) ס"א לומר בפני.
(י) וקדושין כ"ט. (י) (ז"ל
וה"ל) (ט) ונשי' חוס' ב"ב
קעה: ד"ה לא. (י) (ז"ל
לפנינו) (ס) (ז"ל עבדה).

גליון הש"ס

חוס' ד"ה אבא ב' וקנין
אבא דהוי גמ' מדרבנן. ע"י
קדושין דף ה' ע"א חוס' ע"י
ד"ה ומנן שאף בשטר
ולקמן קד ע"ב ד"ה אבא:
בא"ד הוה כפי' בספד.
קשה לי על קושיות הא
לכאן כמקור ד"ה לא לה' י'
כ"י פי' על כרחך כ"י.
בכור דבריהם כאלא דלמרי'
מכלל דל' ע"י עומד
במורה ל"ק דמשמע מזה
מדקמי' עומדי' במורה
דקשה הוה קשה דגם כאל'
עומדי' בתוכה לקי' ויית'
דכאל' ל"ק ד"ל דעבד
לא הו' כמחזור לקרקע
ולא מהני צו חוקה דקרקע
אלא מדקמי' בעומדי' בתוכה
ע"כ דהו' כמחזור ממילא
גם כאל' עומדי' לקי'
מדי' כ"י שדות. וא"כ
ממילא ניחא דל' עבדי
כמטלטלין ניהא ד"ל דלא
הו' כמחזור ועומדי' דקשה
מדי' אבא ובאל' עומדי'
לא קני מדי' חוקה. אף
דכאל' ויית' הו' כקרקע
מ"מ לא הו' כמחזור. אל'
ל"מ דכמקרקע א"כ מקמי'
בעומדים בתוכה ע"כ מדי'
חוקה ומונה דהו' כמחזור
בה קשה דגם כאל' עומדי'
לקי' מדי' כ"י שדות ולל"ג:

בוסף רש"י

נקנין עם נכסים שיש
להם אחריות. היינו
קרקעות, שאמרינו כל
אלס הלוה והנשע בחבירו
עליהם לפי קשייתו ועומדי'
לפיק' נסמכין עליהן
(קדושין כ"ב). בבס'ף
בשטר ובחזקה. אס
מכר מטלטלין עם קרקע.
כיון שקה לוקח את
הקרקע נאחז משלשה
קנינים נקנין מטלטלין
עמה (שם). בחוקה, דפק
בה פורחא או דיש אלמדי
אל נעל אל פד' כל שהא
(שם) ודער מהלכת לא
קנה. דל' אמור כגון תלכו
של אס קונה לו, לא
בחר מהלכת אמור, דשאי'
החזיק דייני' ממקרקע
ללא יידי' (גיטין כ"א). כיון
שהחזיק באחת מהן
קנה ברוב. ודמפרש
ב"פ קדושין (כ"ז) שגון
לו דמי כולו, דכיון דקני'
המכר כל המעם כל
עשר שדות הרי אשתעבד
כולו ללוקח בשביל משתו'
שגון לו, ודי' לו בחוקה
אחד מהן ודמפרש טעמא
דסדנא דלרעה חד הוא, כל
השדות חזוקין בגוף קרקע
של עולם שהוא אחד וכו'
שהחזיק בטובה דמי
(רש"י ב"ב סו).

לכפר דנפק. ר"נ: אמר להו עולא. ליושצין לפניו: הכי אמר ר'
אלעזר אפילו מיתמי. דעבדא כמקרקעי דמי: אשסמטין עולא.
נשטמ ממני וירא' משום דס"ל עבדא כמטלטלי דמי ומתירא
הוה שמה אקפחמו בהלכות ובקושיות: הוה עובדא ואגזו דייני

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לבתר דנפק אמר להו עולא הכי אמר רבי
אלעזר אפי' מיתמי אמר ר"נ אשתמטין
עולא הוה עובדא בנהדרעא ואגזו דייני
דנהדרעא הוה עובדא בפומבדיתא ואגביה
רב חנא בר ביזנא אמר להו ר"נ זיל
אהדרו ואי לא מוגבינן לכו לאפדניכו א"ל
רבא לר"נ הא עולא הא רבי אלעזר הא
דייני דנהדרעא והא רב חנא בר ביזנא מר
כמאן סבירא ליה א"ל אנא מתניתא ידענא
דתיני אבימי אפרובול חל על הקרקע ואינו
חל על העבדים כמטלטלין נקנין עם הקרקע
ואינו נקנין עם העבדים לימא בתנאי ימכר
לו עבדים וקרקעות החזיק בעבדים לא קנה
קרקעות בקרקעות לא קנה עבדים קרקעות
ומטלטלין החזיק בקרקע קנה מטלטלין
במטלטלין לא קנה קרקע עבדים ומטלטלין
החזיק בעבדים לא קנה מטלטלין במטלטלין
לא קנה עבדים והתניא החזיק בעבדים קנה
מטלטלין מאי לאו בהא קמפלגי דמר סבר
עבדים כמקרקעי דמי ומר סבר עבדים
כמטלטלין דמי אמר רב איקא בריה דרב
אמי דב"ע עבדים כמקרקעי דמי והתניא
קנה שפיר והתניא לא קנה בעינן קרקע
דומיא דערים מצורות ביהודה דלא נידי
דתנן נכסים שאין להם אחריות נקנין עם
נכסים שיש להם אחריות בכסף בשטר
ובחזקה מנהני מילי אמר חזקיה דאמר קרא
ויתן להם אביהם מתנות רבות לכסף
ולזהב ולמגדנות עם ערי מצורות ביהודה
איכא דאמרי אמר רב איקא בריה דרב
דב"ע עבדי כמטלטלין דמי והתניא לא
קנה שפיר הא דתניא קנה יבעורן עליו וכי
עורן עליו מאי הוי חצר מהלכת היא וחצר
מהלכת לא קנה וכי תימא בעומד והא אמר
ההוא רבא כל שאילו מהלך לא קנה עומד ויושב לא קנה והלכתא בכפות
והתניא החזיק בקרקע קנה עבדים התם בעומדין בתוכה מכלל דהאי
לא קנה כשאין עומדין בתוכה הניחא להך לישנא דאמר רב איקא בריה
דרב אמי עבדי כמטלטלי דמי היינו דאי עומדין בתוכה אין אי לא לא
אלא להך לישנא דאמר עבדי כמקרקעי דמי למה לי עומדין בתוכה הא
אמר שמואל ימכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה
כולן ולישעמך להך לישנא דאמר עבדי כמטלטלין דמי למה לי עומד בתוכה
הא

צין ע"פ לשטר דצמלוה בשטר גובה משום נעילת דלת וצמלוה
על פה לא גבי משום דליכא קלא ובשטר אית ליה קלא אכל מיתמי
מה לי מלוה ע"פ מה לי מלוה בשטר אלא ודאי כל היכא דגבי
מלקוחות משום נעילת דלת גבי נמי מיתמי כמו מלוה בשטר או
מלוה הכתובה צמורה למ"ד וככתובה צדן גבי
בשטר דמי או כשעמד צדן גבי
נמי מיתמי אכל צמלוה על פה כיון
דלא חש לעשות שטר לגבות מלקוחות
כי לא גבי נמי מיתמי ליכא נעילת
דלת וה"פ א"ר אלעזר אפי' מיתמי
צלא אפסותי' משום דהוי קרקע
לא מיתמי פי' צלא אפסותי' לא גבי
אלא מיניה ופסיק מיניה (לכא)
ומשני צאפסותי' וגבי נמי מיתמי
ומלקוחות א"ר דקרי מיניה אע"ג
דגבי נמי מיתמי כיון דמכח הלוה
שעשאו אפסותי' קא גביט':

ז"ל אהדרו. חשיב להו כטועה
בדבר משנה:

אנא מתניתא ידענא. אע"ג

דכמה דוכתן אשכחן
דמקרקעי דמי לענין אונאה ושבויה
אורי' דהכא לא איירי אלא צמילי
דרבנן ולגבות מיתמי ומלקוחות וסבר
שעבדא לאו דאורייתא ולא גבי
אלא מדרבנן ולענין פרוכזול וקנין
אגב דהוי נמי מדרבנן וקרא דערים
מאורות אשכחא צמלא הא וילקמן
דקאמר להך לישנא דאמר עבדא
כמקרקעי דמי למה לי עומדים
בתוכה למ"ד נמי כמטלטלי דמי * הוה
מ"ל למיפדך דהא לא חשיב כמטלטלי
אלא לענין מילי דרבנן אלא צמלאו
הכי פריך שפיר דהא דבצי למידק
צ"ל המוכר את הבית (ב"ב סה). אי
עבדא כמטלטלי דמי או כמקרקע
דמי ממתני' דהוי צה עבדים וצבה
כולן מכורין ומיתמי לה נמי צפרק
מי שמת (שם ק). גבי מטלטלין של'
פלוגי לא שייכא הכא כלל דהתם
צלשון בני אדם תלין:

פרובולא דל' ע"ה הקרקע. אין

כומצין פרוכזול אלא
על דבר שאי אפשר לכתמו ואע"ג
שכותצין על ע"צ נקוב (גיטין לו).
כיון דחשיב קרקע לא פלוג רבנן:
מכר לו עבדים וקרקעות. נקנין
אגב איירי דאי מטעם חצר
אמאי מפלגי צהחזיק בקרקע צין
עבדים למטלטלין דאי משמרת לעמו
צתרווייהו קני ואי צלין משמרת
לדעמו צתרווייהו לא קנה:

בעינן דומיא דערים מצורות.

והלכתא בכפות. (א) וז"ל נמי דמיירי צישן דכפות מהני דלא
הו' חצר מהלכת וישן מהני דהו' משמרת לעמו דלמרינן צגיטין פרק הורק (דף עה). גבי כחצ גט לאשמו ומתנו ציד (י' עבדו ישן
ומשמרתו ה"ו גט ניעור אין גט משום דהו' חצר המשמרת שלא מדעתה ופריך ישן אמאי הו' גט חצר מהלכת הוה וכו"ת ישן שאני
והאמר רבא כל שאילו מהלך לא קנה עומד ויושב לא קנה והלכתא צכפות אלמא אע"ג דמוקי לה צכפות אפי"ה ניעור אינו גט ואין
לפרש הלכתא צכפות כלומר לא חשיב מהלכת ולא דמי לעומד ויושב וכיון דכפות מועיל ישן נמי מועיל דל"כ צכפותי' כפות איירי רבא
אמאי קאמר רבא ניעור אין גט משום דהו' חצר המשמרת שלא לדעתה מיפוק ליה דהו' חצר מהלכת וכן פ"ה פרק הורק והלכתא
צכפות וצבהוה קאמר רבא דניעור אין גט וכן פסקו הלכות גדולות דכפות וישן צעינן:

בעומדין לתובה. והא דקאמר לא קנה צלין עומדין לתובה ואפי"ה צמטלטלין קנה דלא צעינן צצורין כמטלטלין דלא נידי
ולקמן דייקין והא קי"ל דלא צעינן צצורין מגופה הוה מ"ל למידק: ל"מא י' עומדין בתובה. פי' על כרחך לא
מטעם חצר קנה דסתם עבדים אין משמתינן לדעתו ואפי' עומד צלד שדה דהו' עבד כצדי רך דכרכו ומטעם אגב נמי לא קנה
דקרקע אין נקנית אגב קרקע ואפי' אמר קני קרקע הסוכה לתחום ואגב תמנה הליגונה דהשתא הו' זו על גב זו לא קני צאגב
אלא ע"כ הא דקני אינו מחמת דחשיב כמחזור וא"כ אפי' אין עומדין בתוכה נמי דהוי כעשר שדות צעשר מדניות כיון שהחזיק
באחת מהן קנה כולו והא דקאמר שמואל צפידך חוקת הבתים (ב"ב דף דה). לא קנה אלא מקום מכווש צלנד היינו צנכסי הגר דפסקר
אכל אס דעת אחרת מקנה אותו קנה הכל והא דקאמר הסם דמאר מפסיק היינו נמי צנכסי הגר או צמכר ולא נתן להם דמי
כולם דדמי כולם צעינן דממוכס צפ"ק דקדושין (דף סו):

קריא א מיי פ"ט מהל'
שמחה ויובל הלכה
יע סמג לאלון רעא טור
ש"ע ח"מ סימן סו סעיף
צב:

קרב ב מיי פ"ג מהל'
מכירה הל' ח סמג
עשין פ"ט טוע"ט ח"מ ס'
רב סעיף א:
קרב ג מיי שם הלכה י'
טוע"ט שם סעיף ט:
קרב ד מיי שם הל' יא
ועי' בשבועות וצמ'
טור ש"ע שם סעיף ח:
קפ"ו ה מיי שם הל' ח
טוע"ט שם סעיף
א:

קפ"ו ז ח מיי שם הל'
י' סעיף שם סעיף
ט:
ק"ו ט מיי שם הלכה יא
ועשין שם טור ש"ע
שם סעיף ח:
קרי י מיי שם פ"א הלכה
יע סמג עשין עג
טוע"ט ח"מ ס' קצ' סעיף
י':

תורה אור השלם

1. ויתן להם אביהם
מתנות רבות לכסף
ולזהב ולמגדנות עם ערי
מצורות ביהודה ואת
המקלבה נתן ליהורם כי
הוא הבהור:
דברי הימים ב כא ג

הגהות הגר"א

[א] חוס' ד"ה והלכתא
צכפות וז"ל כ"י. ניצ
וצמ"ס חולק (ועי'
בבב"א ח"מ ס' כ' ס"ק
סו וצמ"ס ח"מ קלט ס"ק
ס"ט):

רבינו חננאל

אמי עולא הילי' גובין מן
העבדים אפי' מן היתומים
בר'. אמר רבא לרבנן
הא עולא ודא' ר' אלעזר ודא'
דייני דנהדרעא ודא' רב
אחא בר ביזנא, כוליה
סבירא להו גובין מן
העבדים, מר כמן סבירא
ליה. אמר רבא אנת מתניתא
ידענא דתיני אבימי פרוכזול
חל על הקרקע ואינו חל על
העבדים, מטלטלין נקנין
עם הקרקע ואין נקנין עם
העבדים. וקיימי' לן כרב
נחמן. דאמי לימא כתנאי
מכר לו עבדים וקרקעות,
החזיק בעבדים לא קנה
קרקעות, החזיק לא קנה
החזיק בעבדים קנה
מטלטלין כו'. והלכ'י'
בכפות, קשורות ידיו ורגליו
שאינו יכול לזוז ממוקומו,
ומכר לו העבד והכלים
שעליו, החזיק בוה העבד
הכפות קנה מטלטלין
שעליו וכו'. והא דתניא
החזיק בקרקעות קנה
העבדים, בעומדים בתוכה.